

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur tamamilə yenidən qurulur

Prezident İlham Əliyevin müharibədən dərhal sonra işğaldan azad edilmiş şəhər və rayonlarımıza səfərlər etməsi, bu səfərlər zamanı qarşıya yeni inkişaf istiqamətləri, yeni vəzifələr qoyması, həmin ərazilərdə bərpa işlərinin aparılması ilə bağlı imzaladığı mühüm sənədlər bu torpaqların qısa müddətdə cəlbədicə bir məkana çevriləcəyini göstərdi. Artıq həmin irimiqyaslı tikinti-quruculuq layihələrinin icrasına başlanılmışdır.

Elə təkcə Azərbaycan hökumətinin işğaldan azad olunmuş Zəngilan rayonunun Üçüncü Ağalı kəndində unikal hesab edilən və əsasən 5 komponent üzrə aparılacaq "Ağıllı kənd" layihəsinin icrasına başlaması bu prosesin ilk böyük anonsu oldu, – desək yanlışdır. Orada yaşayış, istehsal, sosial xidmətlər, "Ağıllı kənd təsərrüfatı" və alternativ enerji sahələrinə yer verilməsi layihənin maraqlı tərəfləridir. Ümumiyyətlə, erməni işğalından azad olunmuş digər ərazilərdə "Ağıllı şəhər" və "Ağıllı kənd" konsepsiyalarının reallaşdırılması nəzərdə tutulur. "Ağıllı kənd" texnologiyalarının tətbiqi həmin ərazilərdə sosial innovasiyaların, kiçik sahibkarlığın inkişafına da şərait yaradacaq və Qarabağ regionunun həm də texnoloji innovasiya-startap mərkəzi kimi cəlbədiciliyini də artıracaq.

Bundan əlavə, işğaldan azad olunan ərazilərdə 3 beynəlxalq hava limanı fəaliyyət göstərəcək. Füzuli aeroportu bu ilin payızında istifadəyə veriləcək. Zəngilan Hava Limanının təməli qoyulub, Laçında isə inşaat üçün yer seçimi yekunlaşmaq üzrədir.

Qarabağın işğaldan azad olunmasından sonra sürətlə aparılan infrastruktur quruculuğu layihələrindən hesab olunan bu hava limanları nəinki iqtisadi baxımdan, həm də geosiyasi və geo-iqtisadi baxımdan Azərbaycanın nüfuzunu artıracaq. Bölgənin inkişaf strategiyasının

Azərbaycan hazırda regionun ən qüdrətli dövləti statusunu daşıyır. Ölkəmiz 30 ilə yaxın düşmən tapdağında olan, dağıdılan və viran edilən qədim torpaqlarını 44 günlük Vətən müharibəsində azad etməklə şanlı tarix yazdı. Lakin indi qarşıda bizi daha prinsiplial addımlar gözləyir. Belə ki, qələbəmiz qədər önəmli olan məsələlər – həmin ərazilərin dirçəldilməsi, inkişaf etdirilməsi və məcburi köçkünlərin öz doğma torpaqlarına qayıtması həlli zəruri olan hədəflərimizdir.

da burada olacaq turizm, aqroparklar, aqrobiznes, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, logistika kimi layihələrə yer ayrılacaq. Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin 2 fevral 2021-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilən "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də də bununla bağlı bir sıra əhəmiyyətli məqamlar var. Belə ki, strategiyada işğaldan azad edilən ərazilərin ölkənin ümumi iqtisadiyyatına reintegrasiyasının, orada bütün region üçün əhəmiyyətli yeni beynəlxalq və regional nəqliyyat-logistika dəhlizlərinin imkanlarından faydalanılması nəzərdə tutulur. Bu isə heç şübhəsiz ki, Azərbaycan iqtisadiyyatının daha da gücləndirilməsi, ölkədə sosial rifahın yüksəldilməsi üçün böyük perspektivlər vəd edir. Milli prioritetlərdə işğaldan azad edilən ərazilərə qayıdan insanların təhlükəsiz yaşayışının təmin edilməsi, onların normal həyat üçün gərəkli olan infrastruktur və imkanların yaradılması əsas götürülür.

Qarabağın dirçəldilməsi üçün vacib olan digər məsələ – Zəngəzur dəhlizinin önəmi həm iqtisadi, həm siyasi, həm də tarixi baxımdan əhəmiyyətlidir. Ölkə başçısının da dəfələrlə vurğuladığı kimi, Zəngəzur dəhlizinin Azərbaycan iqtisadiyyatında çox böyük rolu olacaq. Bu dəhlizin ən vacib nüanslarından biri ondan ibarətdir ki, o, nəinki

rik stansiyalarını, ermənilər tərəfindən dağıdılmış 12 su elektrik stansiyasını ki, Kəlbəcər və Laçın rayonlarında onlara iki həftə möhlət verəndən sonra onları yandıraraq dağıtmışdılar.

Dövlət başçısı əlavə etdi ki, bu olmasa, heç bir inkişafdən söhbət gedə bilməz. İlin sonuna qədər planlaşdırılır ki, tam yekunlaşdıraq. Amma, əlbəttə ki, bundan sonra dediyim kimi, yaşıl enerji layihəsi icra ediləcək. Artıq bir xarici şirkət tərəfindən maraq göstərilib. 200

Azərbaycanla Naxçıvan arasındakı nəqliyyat əlaqələrinin şaxələndirilməsinə, həmçinin Xəzər və Aralıq dənizindən başlayaraq, Cənub Şərqi Asiya və Mərkəzi Asiya olmaqla Avropa arasındakı nəqliyyat-logistika xətti kimi davam edəcək.

Prezident İlham Əliyev dövlət televiziyasına müsahibəsi zamanı bildirib ki, biz bu ilin sonuna qədər azad edilmiş torpaqlarda – həm Qarabağda, həm Şərqi Zəngəzurdə bütün elektrik təsərrüfatını quracağıq: yeni xətlər, ötürücü xətlər, transformatorlar, yarımstansiyalar, elekt-

meqavətliq Güneş elektrik stansiyasının xarici şirkətin vəsaiti hesabına tikintisi ilə bağlı razılığa gəldik. Bu, çox gözəl, önəmli hadisədir. Eyni zamanda, başqa şirkətlər üçün də bu, bir siqnaldir.

Enerji sahəsindən başqa, ikinci vacib sahə yol infrastrukturudur. Burada da 8 ay ərzində görün, nə qədər böyük işlər görülüb. Bərdə – Ağdam avtomobil yolu tikilir, Zəfər yoluna, demək olar ki, sentyabr ayında asfalt döşənməsi də başa çatacaq. Zəfər yolu olmayıb heç vaxt. Dərədən, dağlardan, meşələrdən keçən o yol gerek açılaydı, torpaq yol

çəkilydi, ondan sonra asfalt yol. Cəmi 8–9 ayda biz bunu edirik. Paralel olaraq Füzuli–Şuşa magistral yolu, Horadiz – Ağbənd yolu çəkilir, 4–6 zolaqlı yoldur. Zəngilan–Qubadlı–Laçın yolu çəkilir. Bu da çox önəmli yoldur. Füzuli – Hadrut, Füzuli – Cəbrayıl yolları – bütün yollar üzrə qızgın iş gedir. Kəlbəcəyə rahat çatmaq üçün Göygöldən Ömər aşırımını üzrə yol çəkilir. Bu yol heç vaxt olmayıb, çıxır olub. Qış aylarında heç vaxt ondan istifadə olunmayıb. Biz indi yol çəkirik, tunellər çəkirik ki, ilin bütün mövsümlərində o yoldan istifadə edə bilək. Eyni zamanda, biz Göygölü də turizm mərkəzi kimi Kəlbəcərin gələcək mənzərəli turist mərkəzləri ilə bağlamış oluruq. Digər yollar, Kəlbəcər və Laçın rayonlarında hərbi əhəmiyyətli yollar çəkilir. Bu yolların ümumi uzunluğu 700 kilometrə qədərdir. Bu, böyükmqiyaslı işdir, mətbuatda çox da işıqlandırılmır. Təbiidir, amma strateji nöqteyi-nəzərdən və sərhəddə öz mövqələrimizi möhkəmləndirmək nöqteyi-nəzərindən bu yolların çox böyük əhəmiyyəti var.

Dövlət başçısı müfəssəl plan üzərində iş aparıldığını və plan nəticəsində şəhərlərimizin, kəndlərimizin görünməmiş şəkildə kommunikativ, müasir məkanlara çevriləcəyini qeyd edərək vurğulayır ki, biz Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirəcəyik. Burada diqqət göstərməli ən vacib məqamlardan biri də Şərqi Zəngəzur ifadəsinin rəsmiyyətə daxil edilməsidir. Yeni, Şərqi Zəngəzur varsa, Qərbi Zəngəzur da var və oradan açılacaq dəhliz də qədim Azərbaycan torpağı olan Zəngəzur mahalının üzərində edilən tarixi ədalətsizlik eksperimentinin ləğv edilməsi, regionda yeni siyasi reallığın yaranmasıdır.

Bu baxımdan, Qarabağın inkişaf etdirilməsi mövzusu aktualdırsa, Zəngəzur dəhlizi və bu dəhliz vasitəsilə

bütövlükdə regionun inkişafa yetişməsi şərtidir. Prezidentin Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunun yaradılması barədə fərmanı da bu müfəssəl planın tərkib hissəsi idi. Hazırda isə ermənilərin işğalçılıq siyasəti nəticəsində dağıdılmış ərazilərinizin ən müasir texnologiyalara əsaslanan quruculuq konsepsiyasına əsasən bərpasına başlanılması, işlərin sistemli şəkildə aparılması tam bir gerçəklikdir.

Ümumiyyətlə, vacib məsələlərdən biri də, Qarabağ regionunu tranzit bir mərkəz olaraq tanıtmadır. Tranzit mərkəz olaraq Qarabağ regionunun təqdim edildiyi təqdirdə və qeyd olunan Zəngəzur dəhlizi, həmçinin digər kommunikasiya və nəqliyyat xətlərinin bura cəlb edilməsi ilə Azərbaycan nəinki öz daxilində, ümumilikdə, öz iqtisadiyyatında, həmçinin regionda tranzit bir nəqliyyat-kommunikasiya xətləri üzərində yerləşəcək. Bu isə, öz növbəsində, ticarət dövryyəsinin və ümumilikdə, Azərbaycan iqtisadiyyatının artımına müsbət təsir edəcək.

Dövlət başçısı qətiyyətlə bildirir ki, biz həm müharibə, həm də postmüharibə dövründə istədiyimizə nail olmuşuq və nail oluruq. Bir məsələni də qeyd etməliyəm ki, mənim həm müharibədən əvvəl, həm müharibə zamanı, həm müharibədən sonra gələcək addımlarla bağlı çox dəqiq təsəvvürüm var və bilirəm nə etməliyik, nə vaxt etməliyik, necə etməliyik. Bütün sahələrdə olduğu kimi, bu sahədə də konseptual yanaşma ortadadır. Qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli hədəflər müəyyən olunub. Əlbəttə ki, bütün bu hədəflər bəyan edilməyib, çünki bu, hələ tezdir. Ancaq biz bilirik, biz nə istəyirik, indi nə istəyirik, nəyə nail ola bilirik və buna biz necə nail ola bilirik.

Anar ƏLİYEV, "Xalq qəzeti"